

Brussel, 1 december 2022
(OR. en)

15441/22

COMPET 969
TOUR 78

RESULTAAT BESPREKINGEN

van: het secretariaat-generaal van de Raad

d.d.: 1 december 2022

aan: de delegaties

nr. vorig doc.: 14683/22 + COR1

Betreft: Europese agenda voor toerisme 2030

- Conclusies van de Raad (aangenomen op 1.12.2022)

Voor de delegaties gaan in de bijlage de conclusies van de Raad over de Europese agenda voor toerisme 2030, die de Raad in zijn 3914e zitting, op 1 december 2022, heeft aangenomen.

Conclusies van de Raad over de "Europese agenda voor toerisme 2030"

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

1. GELET OP de artikelen 195 en 6 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie wat betreft het ondersteunen, coördineren en aanvullen door de EU van het optreden van de lidstaten op het gebied van toerisme, en met inachtneming van de respectieve bevoegdheidsgebieden van de lidstaten en de Unie, alsmede van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid.
2. HERINNEREND AAN
 - zijn conclusies getiteld "Het concurrentievermogen van de toeristische sector als motor voor duurzame groei, banen en sociale cohesie in de EU voor het volgende decennium" van 27 mei 2019¹;
 - zijn conclusies getiteld "Toerisme in Europa voor het volgende decennium: duurzaam, veerkrachtig, digitaal, mondiaal en sociaal" van 27 mei 2021², waarin de Raad de Commissie en de lidstaten verzocht om in samenwerking met belanghebbenden een Europese agenda voor toerisme 2030/2050 op te stellen;
 - zijn conclusies over Speciaal verslag nr. 27/2021 van de Europese Rekenkamer: "EU-steun voor toerisme: behoefte aan een nieuwe strategische oriëntatie en een betere financieringsaanpak" van 3 maart 2022³.

¹ Doc. 9707/19.

² Doc. 8881/21.

³ Doc. 6829/22.

3. ONDERSTREEPT zijn vastberadenheid om duurzaam toerisme te bevorderen, rekening houdend met alle belangrijke dimensies van economische, ecologische, culturele en sociale duurzaamheid, in respons op onder meer factoren als klimaatverandering en biodiversiteitsverlies, overeenkomstig de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties en de toezegging daarin om steun te verlenen aan toerisme dat duurzame banen schept en lokale cultuur, producten en diensten bevordert.
4. ONDERKENT dat toerisme een aanzienlijke bijdrage levert aan de economische ontwikkeling in heel Europa, en de doelstellingen van diverse EU-, nationale, regionale en lokale beleidsmaatregelen kan helpen te verwezenlijken dankzij de transversale economische en sociale dimensies ervan en het hoge aandeel micro-, kleine en middelgrote ondernemingen die direct of indirect actief zijn in de waardeketen van het toerisme; IS ZICH ERVAN BEWUST dat verschillende beleidsterreinen van de EU, zoals vervoer, werkgelegenheid en consumentenbescherming, dikwijls van invloed zijn op het ecosysteem van het toerisme vanwege het transversale karakter daarvan.
5. IS INGENOMEN MET het resultaat van het door de Commissie geleide proces van cocreatie met de lidstaten en de belanghebbenden binnen het transitietraject voor toerisme⁴ als follow-up van de mededeling van de Commissie, getiteld "Actualisering van de nieuwe industriestrategie van 2020: een sterkere eengemaakte markt tot stand brengen voor het herstel van Europa"⁵, die bevorderlijk was voor het bepalen van mogelijke onderwerpen, maatregelen, hoofdrolspelers, voorwaarden en doelstellingen voor de groene en de digitale transitie van het toerisme naar een veerkrachtiger ecosysteem.
6. IS de Commissie, de lidstaten en de belanghebbenden ERKENTELIJK voor het werk dat zij hebben verricht om via het in deze conclusies beschreven proces van cocreatie de basis te leggen voor de Europese agenda voor toerisme 2030; ONDERKENT in dit verband dat het co-implementatieproces, dat een onderdeel van het transitietraject voor toerisme is, een goed uitgangspunt vormt voor het intensiveren van de samenwerking tussen belanghebbenden uit de toeristische sector, de Commissie en de lidstaten.

⁴ Doc. 10089/21.

⁵ Doc. 8553/21.

7. **BENADRUKT** het belang van bevordering van een duurzaam, innovatief en veerkrachtig toerisme-ecosysteem, aangezien:
- de EU een topbestemming is voor zowel internationale bezoekers als haar eigen inwoners;
 - het toerisme-ecosysteem van de EU in 2019, vóór de COVID-19-pandemie, goed was voor 12,9 % van de bruto toegevoegde waarde in de EU, en voor 15,8 % van de werkgelegenheid;
 - de inkomsten van sommige subsectoren door de pandemie met tot 80 % van de nettowaarde zijn gedaald, en alleen al in 2020 ongeveer 11 miljoen banen in het toerisme-ecosysteem van de EU erdoor werden getroffen;
 - het toerisme-ecosysteem bestaat uit verschillende economische sectoren met elk een eigen specifieke sectorale aanpak, en meer dan 99 % van de ondernemingen zijn micro-, kleine en middelgrote ondernemingen.

Gevolgen van recente crises voor het toerisme

8. **BENADRUKT** dat de COVID-19-pandemie een bijzonder verwoestend effect heeft gehad op het toerisme-ecosysteem, met een aanzienlijk verlies aan inkomsten, banen en personeel.
9. **BEKLEMT OONT** dat de heropening en herstart van het toerisme-ecosysteem een kans biedt om de fase van het herstel na de COVID-19-pandemie te benutten voor een groene en digitale transformatie naar een veerkrachtiger toerisme-ecosysteem.
10. **VEROORDEELT** Ruslands iedere aanleiding of grond ontberende militaire agressie tegen Oekraïne en **BETREURT** de economische, politieke en humanitaire gevolgen ervan, ook de negatieve gevolgen ervan voor, onder andere sectoren, het toerisme, met name in landen dichtbij Oekraïne.
11. **ONDERKENT** dat het toerisme-ecosysteem, ondanks de aanhoudende onveiligheid, blijkt heeft gegeven van solidariteit met vluchtelingen uit Oekraïne, bijvoorbeeld door in tijdelijke huisvesting voor herplaatste burgers te voorzien en ondersteuning voor hun integratie en, waar mogelijk, arbeidskansen te bieden.

12. IS BEZORGD over het feit dat de hoge inflatie, de stijgende prijzen voor energie- en voedingsproducten, de verstoringen van toeleveringsketens en de onveiligheid in verband met de militaire agressie in Oekraïne zware lasten met zich meebrengen voor de verrichting en de betaalbaarheid van reis- en horecadiensten.
13. WIJST EROP dat reisbeperkingen ernstige gevolgen hebben voor de exploitatie en de prijzen van het passagiersvervoer in alle lidstaten, met inbegrip van, maar niet beperkt tot, vluchten en cruises.

Toekomstvisie

14. BENADRUKT dat het toerisme-ecosysteem in ongekende omstandigheden verkeert die snel evolueren en gevolgen hebben voor de traditionele bedrijfsmodellen ervan.
15. BENADRUKT dat de betrekkingen tussen verhuurders, onlineplatforms en overheidsinstanties transparanter moeten worden, zodat er betrouwbare gegevens over kortetermijnverhuur van accommodatie beschikbaar komen; ONDERSTREEPT het belang van het verzamelen en delen van gegevens in het kortetermijnverhuursegment, wat bijdraagt tot een evenwichtig toerisme-ecosysteem; NEEMT in dit verband NOTA van het voorstel van de Commissie voor een gemeenschappelijk EU-regelgevingskader voor kortetermijnverhuur van accommodatie.
16. ONDERSTREEPT dat de digitale en de groene transitie in het toerisme-ecosysteem, met inachtneming van het subsidiariteits- en het evenredigheidsbeginsel, gebaseerd moeten zijn op samenwerking tussen belanghebbenden uit verschillende sectoren en publieke en private actoren op EU-, nationaal, regionaal en lokaal niveau.
17. NEEMT ER NOTA VAN dat de COVID-19-pandemie en de energiecrisis hebben geleid tot een grotere erkenning van duurzaamheidsdoelen, zowel onder de EU-burgers als wereldwijd, en VERZOEKT de Commissie, de lidstaten en belanghebbenden uit de toerimesector om gebruik te maken van de bereidheid van veel Europeanen om hun reis- en toerismegewoonten te veranderen ten gunste van grotere duurzaamheid en verantwoordelijkheid.

18. WIJST EROP dat veel bedrijven in staat zijn gebleken zich in uitzonderlijke omstandigheden snel aan te passen en snel te innoveren wat hun diensten en producten, hulpbronnen en doelmarkten betreft; IS VAN MENING dat nog betere beroepsvaardigheden en meer flexibiliteit bij het ondernemen het toerisme-ecosysteem veerkrachtiger en duurzamer kunnen maken.
19. WIJST EROP dat toerisme binnen het land, over de grenzen heen en binnen de EU belangrijk is voor het vergroten van de veerkracht van bestemmingen, bedrijven en diensten.
20. VERZOEKT de lidstaten:
- a) kennis en beste praktijken uit te wisselen voor het uitstippelen en uitvoeren van toerismestrategieën op diverse bestuursniveaus, en daarbij oog te hebben voor de economische, ecologische, culturele en sociale duurzaamheid van toerisme en ruimte te bieden voor de gezichtspunten van zowel bezoekers als lokale bewoners; bewustmakingsactiviteiten te organiseren over onderwerpen als de baten van de groene en de digitale transformatie, de vraag naar duurzame aanbiedingen, nieuwe behoeften aan vaardigheden en experimenten in het toerisme, en te zorgen voor de bescherming van de lokale cultuur, met inbegrip van het materieel en immaterieel cultureel erfgoed;
 - b) bij te dragen aan de opbouw van veerkracht in het toerisme-ecosysteem in alle sectoren en bij verschillende publieke en private actoren;
 - c) bij te dragen aan de groene transitie van het toerisme-ecosysteem wat betreft:
 - i. vervoer, bijvoorbeeld door steun te verlenen aan het koolstofvrij maken van mobiliteit, door middel van innovaties, nieuwe en baanbrekende technologieën, de ontwikkeling van multimodaal reizen en door duurzame vervoerswijzen aantrekkelijker te maken voor passagiers, met bijzondere aandacht voor de behoeften van de periferie, minder toegankelijke gebieden, eilanden en ultraperifere gebieden, en door actieve mobiliteitsvormen, zoals fietsen en wandelen, te bevorderen en langere verblijven aan te moedigen;

- ii. meer circulaire en duurzame activiteiten in het aanbod van toerisme-ondernemingen in het hele ecosysteem, inclusief attracties, horecadiensten, reisbureaus en touroperators;
 - iii. het gebruik van relevante criteria voor groene overheidsopdrachten bij de aankoop van toerismediendiensten, zoals evenementen, horeca en reizen;
 - iv. het scheppen van voorwaarden en stimulansen om de circulariteit van toerismediendiensten te verbeteren in overeenstemming met de EU-brede en nationale doelstellingen inzake voedselverspilling en afvalscheiding, met inbegrip van een verminderd gebruik van kunststoffen voor eenmalig gebruik;
 - v. het ondersteunen van duurzaam toerisme wat betreft waterbeheer, energie-efficiëntie, sanitaire capaciteit en de bescherming van de biodiversiteit;
- d) de digitale transitie in het toerisme te bevorderen en de toeristische sector en duurzaam beheer van bestemmingen te ondersteunen, met name door:
- i. het verbeteren van de beschikbaarheid van uitgebreide online-informatie over het toerismeaanbod op punten als duurzaamheid, toegankelijkheid en doelgroepen;
 - ii. het leveren van inspanningen, in samenwerking met de Commissie, om reisdocumenten te digitaliseren, overeenkomstig de bevoegdheden van de lidstaten, en, indien dat van toepassing, haalbaar en gerechtvaardigd is, met behulp van digitale instrumenten, zoals het bestaande kader voor digitale EU-covidcertificaten⁶;
 - iii. het ondersteunen van de capaciteiten en digitale vaardigheden van kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) in de toeristische sector om innovatieve toerismeproducten en -diensten en doeltreffende communicatie met hun klanten aan te bieden;
 - iv. het verstrekken van de nodige gegevens aan de Commissie over reisinformatie, onder meer voor het platform Re-open EU;

⁶ Verordening (EU) 2021/953.

- e) ondersteuning te bieden voor de ontwikkeling en uitvoering van innovaties in de toeristische sector, projecten in samenhang met onderzoek en innovatie (O&I) en multidisciplinaire inspanningen om modellen en overdraagbare praktijken voor duurzaam toerisme te ontwikkelen;
- f) te werken aan een betere beschikbaarheid van statistieken en interoperabele gegevensuitwisseling op alle niveaus die relevant zijn voor het toerisme-ecosysteem;
- g) ondersteuning te bieden, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, aan de ontwikkeling van hoogwaardig onderwijs en hoogwaardige vaardigheden die werknemers in de toerismesector nodig hebben, en te streven naar rechtvaardigheid, gelijkheid en sociale inclusie in banen in de toerismesector, met bijzondere aandacht voor de aantrekkelijkheid van hoogwaardige banen in deze sector en de bijzondere behoeften van seizoenarbeiders;
- h) de toegankelijkheid van toerismediendiensten voor alle groepen met specifieke behoeften te bevorderen;
- i) in hun beleid de impact van toerisme op de levenskwaliteit van lokale gemeenschappen in aanmerking te nemen, met het oog op solidariteit en verantwoord toerisme;
- j) de transitie in het toerisme-ecosysteem te bevorderen via diverse vormen van steun, waaronder een slim gebruik van financiële middelen van de EU waarin is voorzien in de bestaande programma's en plannen die zijn goedgekeurd binnen de grenzen van de huidige EU-begroting, conform de nationale toerismestrategieën en de Europese agenda voor toerisme 2030;
- k) uitvoering te geven aan de Europese agenda voor toerisme 2030, zoals opgenomen in deze conclusies.

21. VERZOEKT de Commissie:

- a) samen met de lidstaten, bestemmingen en andere belanghebbenden in de toerismesector uitvoering te geven aan de Europese agenda voor toerisme 2030, met name via:
 - i. het proces van gezamenlijke uitvoering in het kader van het transitietraject voor toerisme;

- ii. de bevordering van sectoroverschrijdende samenwerking op alle relevante beleidsterreinen van de EU (bijvoorbeeld vervoer, regionaal beleid, milieu, consumentenbescherming, cultuur en, waar dat relevant is, gezondheid) voor het scheppen van een coherent en gunstig beleidskader voor toerisme;
 - iii. de ontwikkeling en bevordering, in samenwerking met alle relevante nationale en lokale belanghebbenden, van bestuursmodellen voor een duurzaam en gediversifieerd beheer van bestemmingen door het bevorderen van de uitwisseling van kennis en beste praktijken; en
 - iv. de oprichting van platforms voor studies, kennisontwikkeling, het verzamelen en uitwisselen van beste praktijken, het verstrekken van informatie over bestaande gemeenschappen, netwerken, lopende projecten en de resultaten daarvan, actuele evenementen, opleidings- en financieringsmogelijkheden enz.;
- b) gebruiksvriendelijke en regelmatig bijgewerkte reisinformatie te verstrekken in uitzonderlijke situaties, onder meer via het platform Re-open EU;
 - c) het regelgevingskader voor passagiersrechten en pakketreizen te herzien om ervoor te zorgen dat het bestand is tegen grootschalige reisverstoringen, en ook de risico's van een liquiditeitscrisis in aanmerking te nemen;
 - d) het EU-toerismedashboard in te voeren en, zo nodig verder te ontwikkelen ter ondersteuning van de monitoring van ecologische, digitale en sociaal-economische aspecten van toerisme;
 - e) dialoog en samenwerking tussen overheidsinstanties en particuliere belanghebbenden op het gebied van toerisme in de EU op alle niveaus te ondersteunen;
 - f) de digitalisering van kmo's te ondersteunen door beste praktijken op het gebied van digitale instrumenten en praktijken voor toerisme te verzamelen en te delen;

- g) op grond van de huidige EU-begroting en andere bronnen relevante financieringsmogelijkheden voor de lidstaten en belanghebbenden in kaart te brengen om de in deze agenda bepaalde doelstellingen te verwezenlijken, door periodiek bijwerken van de "Gids voor EU-subsidiëring van toerisme" en andere middelen;
- h) ondersteuning te bieden voor bewustmakingsactiviteiten voor burgers en belanghebbenden in de toerimesector over de baten van de groene en de digitale transformatie, de vraag van de consument naar een duurzaam aanbod, ontwikkeling van nieuwe vaardigheden, innovatieve proefprojecten op het gebied van toerisme en het ontwikkelen en uittesten van milieuvoetafdrukmethoden voor het toerisme-ecosysteem;
- i) steun te verlenen aan programma's voor capaciteitsopbouw en diverse instrumenten om kmo's te helpen milieuvriendelijke praktijken en regelingen in te voeren;
- j) samen te werken met de lidstaten om te zorgen voor geconsolideerde toerismestatistieken, met inbegrip van elementen en indicatoren met betrekking tot economische, sociale, culturele en ecologische duurzaamheid, in samenwerking met de actoren van het Europees statistisch systeem;
- k) de lidstaten en belanghebbenden in de toeristische sector te ondersteunen bij de invoering van interoperabele praktijken voor het delen van gegevens;
- l) de lidstaten en relevante belanghebbenden in het toerisme bij te staan met haar expertise en ervaring, en te voorzien in een follow-up van de acties ter ondersteuning van de Europese agenda voor toerisme 2030 in het kader van het transitietraject voor toerisme door middel van jaarlijkse feedback van deskundigen van de lidstaten in het Raadgevend Comité inzake toerisme;
- m) de uitvoering van de Europese agenda voor toerisme 2030 te volgen en ten minste om de drie jaar verslag uit te brengen aan de Raad.

22. VERZOEKT de belanghebbenden in het toerisme:

- a) deze Europese agenda voor toerisme 2030 te gaan uitvoeren, in samenwerking met de Commissie en de lidstaten, en hun partners en klanten er beter bekend mee te maken en met hun deskundigheid en ervaring bij te dragen aan de gezamenlijke uitvoering van de transitie van het toerisme, en tegelijkertijd de opgedane kennis en behaalde resultaten te verspreiden;
 - b) waar dat relevant is, concrete toezeggingen te doen, op vrijwillige basis, wat betreft de uitvoering van de acties in het kader van het transitietraject voor toerisme ter ondersteuning van het meerjarig EU-werkplan van de Europese agenda voor toerisme 2030, zoals gepresenteerd in de bijlage.
-

Bijlage: Meerjarig EU-werkplan van de Europese agenda voor toerisme 2030

In dit meerjarig EU-werkplan van de Europese agenda voor toerisme 2030 worden vrijwillige concrete acties beschreven die de lidstaten, de betrokken overheidsinstanties, de Commissie en andere belanghebbenden in het toerisme-ecosysteem, overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel en binnen de grenzen van hun bevoegdheden, kunnen nemen en aanmoedigen. De voorgestelde acties en outputs bieden strategische richtsnoeren om de voortgang van de agenda te volgen op vijf prioriteitsgebieden. Tenzij anders vermeld, volgt de streefdatum voor de output de reikwijdte en het tijdschema van de Europese agenda voor toerisme 2030.

Prioriteitsgebied: faciliterend beleidskader en governance

Hoofdonderwerp	Doelstellingen en streefdoelen	Acties en verantwoordelijkheden	Output / streefdatum
Billijke maatregelen voor kortetermijnverhuur	Een transparante EU-markt voor kortetermijnverhuur, waarbij concurrentie en consumentenbescherming worden bevorderd, kansen worden gecreëerd en wordt bijgedragen aan duurzaam toerisme.	De lidstaten en de Commissie versterken het EU-kader voor kortetermijnverhuur om de transparantie te vergroten, het billijker te maken en de markttoegang te verbeteren. De lidstaten steunen de regionale en lokale overheden.	Gemeenschappelijk EU-kader voor de korte termijn.
Statistieken en indicatoren voor toerisme	Verbetering van de beschikbaarheid en dekkinggraad van toerismestatistieken om rekening te houden met de economische, sociale, culturele en milieueffecten van toerisme. Verbetering van de toegang tot particuliere gegevens en gegevens betreffende de bestemmingen, teneinde officiële toerismestatistieken te genereren, met inachtneming van de regels inzake gegevensbescherming en legitieme commerciële belangen.	Actoren van het Europees statistisch systeem herzien de geharmoniseerde regels voor de verzameling van toerismestatistieken. De toeristische sector, regionale en lokale overheden en organisaties voor bestemmingsmanagement overwegen mechanismen te ontwikkelen voor het verzamelen en delen van gegevens die ook gebruikt kunnen worden voor de aggregatie van officiële toerismestatistieken. De Commissie voert het EU-toerismedashboard in ter ondersteuning van de monitoring van ecologische, digitale en sociaal-economische aspecten van toerisme.	Herzien EU-kader voor toerismestatistieken, met indicatoren voor de economische, ecologische en sociale effecten van toerisme uiterlijk in 2030. EU-toerismedashboard met indicatoren over de groene en de digitale transitie en de sociaal-economische veerkracht op nationaal, regionaal en lokaal niveau.

Ontwikkeling of bijwerking van brede strategieën voor het toerisme	Strategische aanpak van het toerisme op nationaal, regionaal en lokaal niveau met het oog op de economische, ecologische, culturele en sociale duurzaamheid van het toerisme.	De Commissie en de lidstaten faciliteren de uitwisseling van kennis en beste praktijken.	Uitwisseling van beste praktijken. De lidstaten of hun belangrijkste toeristische regio's komen uiterlijk in 2025 met voorbeelden van brede strategieën voor het toerisme.
Op samenwerking en data gebaseerd bestemmingsbeheer	Vergroting van de reikwijdte van organisaties voor het beheer van toeristische bestemmingen tot op samenwerking en data gebaseerde besluitvorming waarbij alle belanghebbenden, ook lokale bewoners, worden betrokken.	De Commissie reikt prijzen uit voor slim en duurzaam bestemmingsbeheer. De Commissie en de lidstaten ondersteunen bestemmingen bij de ontwikkeling van hun lokale bestuursmodellen.	Prijzen voor bestemmingen. Studie van de Commissie over bestuursmodellen voor organisaties voor bestemmingsbeheer in de EU; praktijkgemeenschap en instrumentarium voor bestemmingsbeheer uiterlijk in 2023.

Prioriteitsgebied: groene transitie

Hoofdonderwerp	Doelstellingen en streefdoelen	Acties en verantwoordelijkheden	Output / streefdatum
Verbetering van de circulariteit van toerismediendiensten	Verkleining van de milieuoetafdruk van toerismediendiensten (voedsel-/algemeen afval, water-/energie-efficiëntie en verontreiniging).	De Commissie en de lidstaten verlenen steun aan toerismediendiensten om hun milieuoetafdruk te verkleinen in overeenstemming met de EU-doelstellingen, en voor de verbetering van het afval- en waterbeheer en de sanitaire capaciteit.	Toerisme- en horecaorganisaties verminderen hun hoeveelheid afval conform de richtlijn afvalstoffen (Richtlijn 2008/98/EG).
Ondersteuning van de groene transitie van toerismebedrijven en -kmo's	Toerismebedrijven aanmoedigen om groenere praktijken in te voeren door de vraag naar groene diensten van overheidsactoren te vergroten en regelingen te bevorderen die de beoordeling, tracering en verkleining van de milieuoetafdruk ondersteunen. Steun verlenen aan kmo's om milieuvriendelijke praktijken in te voeren om te voorkomen dat dit een belemmering voor de handel wordt.	De Commissie en de lidstaten hanteren, in voorkomend geval bij de aankoop van toerismegerelateerde diensten (evenementen, horeca, reizen) relevante criteria voor groene overheidsopdrachten. De Commissie, de lidstaten en andere relevante overheden op verschillende niveaus ondersteunen kmo's bij het invoeren van milieuvriendelijke praktijken en regelingen, zoals het EMAS, de EU-milieukeur, andere EN ISO 14024-milieukeuren van type I of gelijkwaardige, door derden geverifieerde vrijwillige labels.	Een groter gebruik van relevante criteria voor groene overheidsopdrachten bij de aankoop van toerisme-ecosysteemdiensten; een groter aantal toerisme-organisaties met een EMAS-registratie; een groter aantal toerismediendiensten met de EU-milieukeur of accommodaties met een andere EN ISO 14024-milieukeur van type I of een gelijkwaardig vrijwillig label.
Onderzoeks- en innovatieprojecten en proefprojecten op het gebied van circulair en duurzaam toerisme	Ondersteuning van publiek-private samenwerking op het gebied van onderzoeks- en innovatieprojecten en proefprojecten die modellen en overdraagbare praktijken voor duurzaam toerisme ontwikkelen.	De Commissie en de lidstaten ondersteunen de ontwikkeling van modellen en overdraagbare praktijken voor duurzaam toerisme; organisaties voor bestemmingsmanagement en bevoegde overheden op verschillende niveaus steunen het opzetten van grootschalige proefprojecten op het gebied van duurzaam toerisme in de hele EU, ook op eilanden en in ultraperifere gebieden.	Gevalideerde en overdraagbare modellen voor circulair en duurzaam toerisme; beste praktijken op het gebied van proefprojecten voor bestemmingen met holistische circulaire modellen.

Prioriteitsgebied: digitale transitie

Hoofdonderwerp	Doelstellingen en streefdoelen	Acties en verantwoordelijkheden	Output / streefdatum
Digitalisering van kmo's in de toerimesector	Doeltreffend gebruik van digitale instrumenten door kmo's en micro-ondernemingen in het toerisme voor hulpbronnenbeheer, interne werkprocessen, dienstverlening, marketing, communicatie met klanten en toeleveringsketens en de ontwikkeling van nieuwe diensten.	De Commissie, de lidstaten, andere relevante overheidsinstanties en organisaties voor bestemmingsmanagement maken kmo's in het toerisme bewust van de baten van digitalisering, en steunen kmo's en starters in het toerisme met digitaliseringsprogramma's; de Commissie verzamelt en verspreidt beste praktijken op het gebied van digitale instrumenten en praktijken voor toerisme.	Kmo's in het toerisme bereiken uiterlijk in 2030 een basishoogte van digitale intensiteit, conform de doelstellingen van het digitale kompas; de Commissie publiceert uiterlijk in 2023 een doorzoekbare collectie gegevens over overdraagbare digitale instrumenten en praktijken voor toerisme; de adviesdiensten van het Enterprise Europe Network ondersteunen de kmo's in de toerimesector.
Het delen van openbare data om innovatieve toerismediensten te stimuleren	Aanmoedigen van en deelnemen aan het delen van gegevens die relevant zijn voor toerisme om innovatieve diensten te ondersteunen.	Nationale, regionale en lokale overheden en organisaties voor bestemmingsmanagement publiceren open datasets die van belang zijn voor toerismediensten, zoals gegevens over openbaar vervoer, museumcollecties en bezoekers.	Voorbeelden van open openbare datasets in belangrijke toeristische regio's uiterlijk in 2025, die kunnen worden gebruikt bij de ontwikkeling van toerismegerelateerde diensten.
Onderzoeks- en innovatieprojecten en proefprojecten inzake digitale instrumenten en diensten in het toerisme	Ondersteuning van publiek-private samenwerking op het gebied van onderzoeks- en innovatieprojecten en proefprojecten die het innovatieve en duurzame gebruik van digitale instrumenten en praktijken in het toerisme ontwikkelen.	De Commissie, de lidstaten en andere relevante overheidsinstanties bieden ondersteuning voor de ontwikkeling van datagestuurde duurzame bestemmingsbeheer. De Commissie en de lidstaten ondersteunen innovatieve toerismediensten met behulp van geavanceerde technologieën (virtual/augmented reality, AI) en digitaal en gedigitaliseerd cultureel erfgoed.	Beste praktijken voor het monitoren van de draagkracht en het welzijn van lokale bewoners uiterlijk in 2025; voorbeelden van innovatieve diensten en partnerschappen voor het aanbieden van toeristische ervaringen via virtual, extended en augmented reality, big data en AI uiterlijk in 2025.

Prioriteitsgebied: veerkracht en inclusie

Hoofdonderwerp	Doelstellingen en streefdoelen	Acties en verantwoordelijkheden	Output / streefdatum
Toegankelijkheid van toerismediendiensten	Verbetering van sociale en economische inclusie, rekening houdend met ouderen, personen met een handicap en andere groepen met specifieke behoeften.	De Commissie, relevante overheidsinstanties van de lidstaten en organisaties voor bestemmingsmanagement brengen het belang van toegankelijkheid in het toerisme meer onder de aandacht teneinde toerismediendiensten beter toegankelijk te maken en er gunstige voorwaarden voor te scheppen.	Een groter aanbod van toegankelijke toerismediendiensten.
Veerkrachtige toerismediendiensten en bestemmingen in de EU	Toerismediendiensten en bestemmingen in de EU veerkrachtiger maken met het oog op diverse doelgroepen in alle seizoenen en op verschillende locaties.	De Commissie, de lidstaten en andere relevante overheidsinstanties verlenen verschillende vormen van steun om bestemmingen, bedrijven en starters te helpen met het diversifiëren van toerismediendiensten, met name over seizoenen en verschillende locaties.	Veerkrachtigere diensten en bestemmingen die beter bestand zijn tegen schokken.
Duurzame innovatie in toerismediendiensten	Promotie van de EU als een bestemming die tegemoetkomt aan de veranderende behoeften van het toerisme en tegelijkertijd het welzijn van de bewoners en hun omgeving in stand houdt.	De Commissie, de lidstaten en andere relevante overheidsinstanties verlenen verschillende vormen van steun om bedrijven, starters en lokale gemeenschappen te helpen innoveren met duurzame en veerkrachtige toerismediendiensten, met een positief netto-effect voor de bewoners en de lokale levenswijzen.	Innovatieve toerismediendiensten om tegemoet te komen aan nieuwe soorten vraag van toeristen, met inachtneming van de duurzaamheidsbehoeften op lange termijn van de bewoners en het milieu.

Prioriteitsgebied: vaardigheden en steun voor de transitie

Hoofdonderwerp	Doelstellingen en streefdoelen	Acties en verantwoordelijkheden	Output / streefdatum
Bewustmaking inzake behoeften en kansen voor de dubbele transitie in het toerisme	Bewustmaking over veranderingen in de toerismevraag, de kansen die de dubbele transitie biedt voor actoren in de toeristische sector, en vaardigheden en benaderingen die de veerkracht helpen vergroten.	De Commissie, de lidstaten en andere relevante overheidsinstanties en organisaties voor bestemmingsmanagement organiseren bewustmakingsactiviteiten voor belanghebbenden in de toeristische sector en ondersteunen netwerkvorming en het uitwisselen van beste praktijken door be kroonde steden in de EU op het gebied van slim toerisme, cultuur en erfgoed, duurzaamheid, innovatie en toegankelijkheid.	Verspreiding van het transitietraject voor toerisme in 2022; bewustmaking over de digitale en de groene transitie, veerkracht, uitwisseling van beste praktijken en promotie van evenementen.
Pact voor vaardigheden in het toerisme	Voldoen aan de vraag naar vaardigheden in het toerisme-ecosysteem door het pact voor vaardigheden in het toerisme uit te voeren en de deelname eraan uit te breiden, teneinde de ontwikkeling van vaardigheden actief te stimuleren en opleidingsmogelijkheden aan te bieden voor werknemers, werklozen en kmo's.	De Commissie, de lidstaten en andere relevante overheidsinstanties faciliteren en steunen de oprichting van nationale, regionale en lokale partnerschappen voor vaardigheden, waar dat haalbaar is en binnen het bestaande kader past; de Commissie draagt ertoe bij toerismebedrijven, onderwijsaanbieders, vakbonden en andere organisaties ertoe te bewegen zich tot gezamenlijk overeengekomen opleidingsdoelstellingen voor hun personeel te verbinden, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel; de lidstaten ondersteunen partnerschappen voor vaardigheden om versnelde opleidingsprogramma's, leerlingstelsels en gemengde modellen voor werklozen en werkzoekenden op te zetten.	Uiterlijk in 2024 worden in belangrijke toeristische regio's regionale en lokale partnerschappen voor vaardigheden opgericht. Uiterlijk in 2030 heeft een aanzienlijk deel van de werknemers in de toeristische sector deelgenomen aan opleidingen conform de doelstellingen van het pact voor vaardigheden in het toerisme.
Geïntegreerd ondersteuningsplatform voor belanghebbenden in de toerimesector	Belanghebbenden in de toerimesector helpen bij het vinden van relevante en actuele informatie, financiering en ondersteuning en contacten met collega's en deskundigen.	De Commissie zet een platform op ter ondersteuning van belanghebbenden om de uitwisseling van informatie, de toegang tot middelen en de samenwerking tussen de toeristische sectoren en tussen actoren te vergemakkelijken. De lidstaten en andere relevante overheidsinstanties en organisaties voor bestemmingsmanagement informeren hun belanghebbenden en delen relevante informatie over resultaten, evenementen en middelen voor Europese doelgroepen via het platform en andere informatiekkanalen.	Het platform ter ondersteuning van belanghebbenden wordt uiterlijk in 2023 operationeel met regelmatige informatie-uitwisseling, gezamenlijk ontwikkelde inhoud en gemeenschapsactiviteiten.